

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

Стотата седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 21 февруари 2002 година

Седницата се одржа во зградата на Собранието на Република Македонија, сала број 1 со почеток во 13,20 часот.

седницата ја отвори и со неа раководеше Илијаз Халими, потпретседател на Собранието на република Македонија.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ:

Ја отворам Стотата седница на Собранието на Република Македонија.

На седницата се поканети претседателот на Република Македонија

Борис Трајковски, претседателот и членовите на Владата на Република Македонија, претседателот на основниот суд во Гевгелија.

Записниците од 87-та, 89-та, 90-та, 91-та, 97-та, 98-та и 99-та седница Ви се доставени.

Дали некој има забелешки на записниците?

ЉУБИСАВ ИВАНОВ СИНГО:

Јас се јавувам процедурално. Доставив до претседателот на Собранието барање за свикнување на итна седница на Собранието во врска со настаните во последно време што се случиле со изјавите на командантот на КФОР, портпаролот на цивилниот дел на ОН, УНМИК и огромната реакција која што се создаде во државата. Мислам дека тие изјави не се наивни, дека тие се дел од едно пошироко сценарио, мислам дека сето тоа може да предизвика големи последици во државата за сите граѓани во Македонија. Би требало Собранието да расправа за оваа работа, да заклучи, да донесе заклучоци и да видиме што се преземале нашите органи да не дојде до една ваква ситуација.

Ве молам, доколку Владата располага со таква информација, пред да почне Стотата седница, да ја закажеме оваа седница на која ќе се произнесат пратениците во врска со оваа немила појава.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ:

Нормално е дека пратениците имаат право да достават барање за да се свика нова седница за некое прашање. Тоа барање го има во предвид претседателот на Парламентот. Тој има право според Деловникот да свика седница. Јас тоа право го немам. Веројатно тој размислува за тоа за тоа и ќе бидете известени благовремено дали ќе имаме нова седница околу оваа точка што вие сте ја предложиле, или нема да имаме.

За збор се јави г-динот Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Г-дине потпретседателе, во текот на овие денови меѓу две седници добивме и записник од затворена седница на Собранието на Република одржана во март 2001 година, јас би ве молел деловнички да ни појасните дали тој записник ќе го усвојуваме на дневен ред на седница, или ќе мора да ја чекаме првата наредна затворена седница за да го усвоиме и тој записник и ако оди на седница, јас по тој записник, би сакал да се стави на дневен ред евентуално за да и по него отвориме расправа. Меѓутоа, доколку се чека затворена седница, тогаш да ни ја појасните процедурата Тоа е едно прашање.

И второто прашање е со оглед на неколку ветуваша од г-динот Стојан Андов, сукцесивни во текот на секоја наредна седница дека на наредната седница ќе има и пратенички прашања. Би ве молел да ни одговорите дали на оваа седница имате план да ставите и пратенички прашања во процедура која е согласно со деловникот пред, или после дневниот ред. И однапред да го соопштам нашиот став дека ако немате намера, ова сметајте го за официјално барање дека денеска веќе не гледаме причини зошто не би имало пратенички прашања и бараме тоа да се вклучи.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ:

Во врска со првото прашање заради карактерот на записникот мислам дека тој записник ќе го усвоиме на една од наредните седници која ќе биде исто така затворена. Во врска со второто прашање, точно е тоа дека пред секоја нова седница ние го практикуваме тоа пратеничко прашање. После усвојувањето на овие точки на дневен ред ќе дадеме пауза за да можеме да ги викнеме претставниците на владата. Во меѓувреме ќе ги викне но ако не се тука присутни, тогаш ќе дадеме една мала пауза за да можат да стигнат на време.

Има збор Мерсел Билали.

МЕРСЕЛ БИЛАЛИ:

Како еден од предлагачите на интерпелацијата за работата на министерот Новковски, односно како прв предлагач, предлагам првата точка т.е. интерпелација за работата на министерот за образование во Владата на Република Македонија Ненад Новковски да се премести како последна точка, односно 52-ра точка од следнива причини:

Прво, треба да се договориме сите предлагачи дали опстојуваме на интерпелацијата. Второ, ние треба да добиеме извештај од министерот дали се работи во правец на елиминирање на сите аномалии кои ние сметаме дека се објектив на интерпелацијата.

ИЛИЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам, тоа ќе го поместиме тогаш кога ќе го утврдиме дневниот ред.

Дали некој друг има забелешка во врска со записниците? Господинот пратеник Љубисав Иванов - Синго.

ЉУБИСАВ ИВАНОВ - СИНГО:

Благодарам на вашиот одговор, меѓутоа, би замолил Собранието да заклучи во врска со оваа информација да расправа овие денови затоа што тоа може да се одложи и да нема ефект од тоа. Ве молам, ако може, Собранието да заклучи да се расправа во еден од наредните денови.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Јас ќе му пренесам на претседателот на Парламентот, верувам дека тој ќе го има во предвид вашето барање.

Бидејќи нема други забелешки во врска со записниците, констатирам дека записниците од 87-та, 89-та, 90-та, 91-та, 97-та, 98-та и 99-та седница се усвоени без забелешки.

Пратениците Александар Гештаковски и Димитар Бузлевски предлагаат дневниот ред на оваа седница да се дополни со Предлог за донесување на закон за изменување на Законот за вработување и осигурување, во случај на невработеност, со Предлог на закон.

Предлогот на законот Ви е доставен.

Има збор пратеникот Димитар Бузлевски во врска со овој предлог.

ДИМИТАР БУЗЛЕВСКИ:

Благодарам потпретседателе, почитувани колеги пратеници,

Пратеникот Гештаковски и јас во регуларна процедура во јануари поднесовме Предлог за донесување на закон за измена на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност, со Предлог на закон.

Цениме дека овој законски проект кој ние го предлагаме е доста важен, доста значаен поради повеќе причини за кои јас долго нема да елаборирам, бидејќи се надевам дека ќе биде ставен на дневен ред и ќе можам јас како предлагач, а и мојот колега, да го објасниме предлогот што го нудиме затоа сега во оваа прилика ќе кажам само неколку збора кои не наведоа да предложиме вакви измени во веќе постоен закон.

Општо е познато дека состојбите во Република Македонија се неповолни, општо е познато дека тие се имплицираат во економијата на државата и на сите е познато дека економските движења во државата се перманентно во една надолна линија по кој параметар сакате да ги споредуваме, по која сакате економска економија да ги елаборираме тие се во надолна линија што на свој начин предизвикуваат проблеми во секојдневното живеење на граѓаните на Република Македонија, на нивниот стандард и секако на борбата за преживување од месец во месец.

Згора на тоа во вакви неповолни економски движења имаме една ситуација која јас би ја нарекол комотно трошење на државни средства од Буџетот на Република Македонија кои се трошат по разни намени утврдени во Буџетот кој го има донесено овој Парламент.

Но, мислам дека овој Парламент треба да смогне сили да интервенира во оваа област затоа што буџетската потрошувачка во Република Македонија согледувана во претходните 4-5 години има еден обратен тренд од оној тренд што во економијата т.е. ако економските токови се крајно неповолни, се во надолна линија, тогаш буџетската потрошувачка е во една нагорна и тоа би рекол доста висока нагорна линија. Познато ви е на сите, многу пати овде говоревме дека 1998 година ја завршивме со буџет од 42 милијарди денари и дека по 1998 година од година во година стигнавме до буџет од 72 милијарди денари тоа значи дека оваа држава буџетските средства ги троши повеќе за 30 милијарди денари во однос на она што се трошеше во 1998 година.

Ако имаме ваква енормно висока буџетска потрошувачка, ако внатре во позициите на буџетот погледаме многу права кои во 1998 година се користеа сега се укинати, покрај високата буџетска потрошувачка. Покрај другите укинати се и овие права така што имаме состојба да имаме сериозни проблеми кај граѓаните од социјална природа, имаме состојба социјалните помошти да бидат на ниво од 1998 година, платите во јавната администрација исто така се на ниво од 1998 година, има многу работници кои изгубиле работен однос, познато ви е на сите дека бројаката на невработени од 260 илјади од 1998 година се покачи на 360 илјади во 2001 година невработени, значи за само две и пол години 100 илјади нови невработени, но сите знаеме дека во Владата се подготвуваат пакет мерки кои ќе опфатат околу 40 загубари од кои некои ќе одат под стечај, некои под ликвидација, а некои ќе се рестартираат.

За да се излезе во пресрет на таквите идни работи кои ќе се случат во Република Македонија предлагаме на работниците кои ќе го изгубат работниот однос, а кои имаат 25 стаж на осигурување правата да ги остваруваат до нивно идно вработување или пак до настапувањето на некој од основите за престанок на правото на паричен надоместок. Тука секако мислиме до нивно пензионирање.

Затоа, бидејќи овој законски проект е една конкретна мерка која ќе биде во интерес на голем број работници кои ќе останат без работа и кои веќе се останати без работа, а го изгубиле правото по овој основ, сакаме на овој начин да и помогнеме на Владата да

излеземе во пресрет на тие идни дејствувања и да може да се донесе овој закон.

Затоа колеги пратеници мислам дека е доста пожелно во овој момент да го издигнеме нашиот слух спрема таквите граѓани во Република Македонија и да донесеме закон кој ќе биде минимално, но во интерес на нив за нивно опстојување, за нивно преживување. Оттаму сметам дека Парламентот ќе донесе одлука денеска овој законски проект да се стави на дневн ред на оваа седница која ние предлагаме да се расправа по него.

Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на пратеникот Бузлевски за ова образложение на нивниот предлог.

За збор се јави министерот за труд и социјална политика господинот Бедредин Ибраими.

БЕДРЕДИН ИБРАИМИ:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници,

Ја разбираам загриженоста и добронамерноста на предлагачите на овој закон во врска со враќање на старото решение за сите тие работници кои поради стечај, ликвидација или технолошки вишок ќе треба да го користат надоместокот за невработеност до нивно пензионирање односно до нивно повторно вработување.

Меѓутоа, работите стојат поинаку и покрај нашата голема желба и волја да успееме во тоа и во разговорите со Светската банка тоа решение да го вратиме назад сведоци сте и вие, но и целата јавност во Република Македонија дека тоа решение не може да помине.

Во однос на дијалогот кој Владата го води со синдикатите сите нивни поставени барања во врска со големите загубари каде се вработени некаде 37 илјади вработени се исполнети односно се во тек на исполнување, единствено останува отворено прашањето за решението кое предлагачите го предлагаат со овој закон.

За компензација на ова решение, отворено можам да го кажам тоа, тоа треба да го знаат сите вработени кои се во овие фирми загубари дека тоа решение не може да се врати, Владата е во нов ангажман со Светската банка за ангажирање на нова кредитна линија преку која, ако успееме во тие разговори и преговори со Светската банка, ќе можеме на сите овие вработени односно кои ќе останат без работа да им се исплатат одредени поволни кредити или грантови во висина, не сакам да ме држите за збор, од 5 - 10 илјади ДМ со цел за да можат со тие пари да отворат и да најдат сами работа.

Поаѓајќи од тоа дека длабоко сме навлезени во реформите во оваа област јас би

апелирал до пратениците да не прифатат на оваа седница да се расправа по Предлогот на законот од почитуваните пратеници Бузлевски и Гештаковски и покрај нивната добра намера што ја имаат да им помогнат на овие работници.

Верувајте дека грижа на оваа Влада последните 6-7 години е огромна и досега ниту една Влада во овој период посериозно не се бавела за овие прашања кои навистина потекнуваат од 1992, 1993, 1994 година.

Во оваа насока би апелирал до пратениците, несакајќи да се мешам во вашата одлука, но апелирам да не се уврсти на дневен ред Предлогот на законот предложен од страна на пратениците Гештаковски и Бузлевски и покрај нивната добра намера што ја имаат.

Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на министерот Ибраими.

За збор се јави г. пратеник Александар Гештаковски, но ве молам да не влегуваме во расправа, туку само дообјаснување.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Почитуван потпретседателе, токму тоа сакам да кажам и министерот влезе во материјална расправа, јас прво процедурално сакам да укажам и како предлагач и на пратениците зошто треба да се прифати. Токму со она со што заврши министерот и јас да се обратам почитуваниот министер за труд и социјална политика, бидејќи оваа влада во последните 3,5 години направила многу во сферата на реформите и социјалниот аспект на реформите, се труди да направи многу и токму Парламентот е место да видиме и да ги решаваме тие проблеми.

Прво сакам да укажам дека претседателот на Собранието направи деловнички пропуст, не го дополни дневниот ред со овој Предлог закон за изменување и дополнување на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност. Точно е тоа дека ние законот го доставивме ден два по доставување на решението на претседателот на Собранието, но тој со писмо, бидејќи ние сме овластени предлагачи по Уставот, постои уставен основ, тоа е за надградба на правниот систем и во социјалната сфера, претседателот на Собранието требаше со писмо да го дополни, бидејќи е исполнет и другиот услов особено вие господине потпретседателе требаше да му укажете на претставникот на Владата, бидејќи согласно новиот закон за влада, Владата на овластен предлагач, како што сме ние пратеници, требаше во рок од 15 дена да даде мислење дали го прифаќаат да се расправа или не, позитивно или негативно мислење, тоа Владата не го направи и сметам дека пратениците треба да го прифатат законот на

дневен ред. Од кои причини? Од причини за кои зборуваше министерот, бидејќи господа пратеници тензиите во однос на барањата на вработените од 39 загубари односно на оние 18 загубари кои оваа година ќе се ликвидираат и ќе се продадат - се огромни. Се соочуваме со штрајкови, се соочуваме со преговори, различни се интересите.

Овој Парламент како законодавен дом и работните тела треба да се вклучат во таа расправа. Од кој аспект? Од аспект на тоа што имаме различни ставови.

Прво, мора да разграничиме, јас се извинувам г. потпретседателе иако критикувавте, но ќе навлезам малку во материјална расправа, што е спорно? Ние не зборуваме за закон за пензионирање, ние зборуваме за закон за проширување на границата односно за враќање на правата кои постоеја и кои по укажување на Светската банка беа укинати односно редуцирани. Спорот меѓу Владата и овие 7,5 илјади или 35 илјади кои ќе останат без работа или ќе најдат ново вработување, зборуваме за правата, ништо не е спорно. Не се спрони надоместоците кои се огромни и определени од буџетот од страна на министерот и Владата, спорно е во овој Парламент на работните тела да расчистиме колку се потребни финансиски средства. Законот не е спорен, спорни се финансиските средства за реализација на одредбите од овој закон. Владата тоа не го прави, тоа го прави сега синдикатот. Тој нема доволен број на податоци. Во работните тела и во овој Парламент ќе кажеме, видете, јас би сакал да ви укажам, се прави заблуда и кај новинарите кои ја следат оваа област и од страна на одредени пратеници и функционери. Зборуваме не за право на пензија, зборуваме за право на одредена категорија на лица кои ќе останат без работа со 25 години да имаат право на социјален надоместок или до кој рок? До рок на ново вработување или доколку не најдат ново вработување - до пензија, што е огромен рок од 25 години. Но, она решение за кое Владата не доби согласност, а синдикатот вели не го презентира добро, бидејќи бараше пензионирање и јас мислам во тој дел бараат аналитичка проценка на секоја индивидуа на тие работници.

Бидејќи, министерот ќе се согласи, со сегашното решениј на еден работник кој ќе оди под стечај од овие 7,5 илјади ќе му се исплатат 12 плати, што е добро, согласно законот, ќе му се плати пензиско инвалидско осигурување, но што ќе се случи? Ќе се случи одреден работник кој има на пример старост од 52 години, Владата согласно овој закон ќе му дава придонеси 18 месеци. Тој работник ќе исполни 54 години и 11 месеци и тој нема да се вработи за 1 месец, тој работник ќе нема право да оствари надоместок до пензија.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ: (продолжение)

Тоа е решението што Светската банка мислам не го сфати добро и не го разбра. Не се потребни 53 милиони Евра како објаснува Владата особено одредени претставници, потпаролот на Влада кој не е доволно упатен. Затоа го корегирам министерот за финансии. Затоа бараме со овој закон да влезе во собраниска процедура, пред оваа говорница и работните тела да го видиме и пред очите на јавноста да кажеме што значи за Република Македонија тоа решение, колку ќе ја оптовари Република Македонија, колку средства ќе бидат потребни бидејќи ако имаме 7.500 невработени и Владата со одреден дел што вели ќе ги продаде и ќе се вработат нема да бидат толку. Ние со ова решение не ги ставаме на пензија, но никој нема да земе со 54 години нововработен. Мерката е старото решение и точно е условена со аранжманот со Светската банка со добивање на транша од 40 милиони долари. Затоа бараме да не разберете, бидејќи прашањето е актуелно, секоја вечер слушаме дека сите овие загубари ќе применат средства кои не се потребни за Република Македонија, кои ангажираат и луѓе и средства и инвестиција и непотребни трошкови од Буџетот на Република Македонија. Да видиме, овој Парламент е местото и работните тела што значи ова решение кое го бара партнерот, Синдикатот, кое го бараат стечајните работници, а Владата вика дека немаме финансиски средства. Да не кажуваме дека не поддржуваат.

Светската банка, ММФ, ако правилно, мислам дека правилно се презентирани, не сакам да ги омаловажувам структурите на Владата, но не се работи за пензионирање. Со тоа ќе завршам и апелирам да се прифати од овој аспект.

Се работи за секоја индивидуа да не направиме за одредени вработени за месец, не мора да биде 25 години, да не е условот може да се предлагаат различни решенија и голем дел од овие вработени да не бидат обесправени крајно, за месец, два, пет или десет. Може варијанта да дојде и отпремнината за 12 месеци доколку одговара. Имаме решение и затоа бараме да дискутираме. Затоа сметам дека од интерес и за Владата е и министерот ќе го прифатеше и би требало да го прифати тоа решение и да се расправа по овој закон како би можеле пратеничките групи, пратениците да се изјаснат врз основа на целосни податоци, финансиски од страна на надлежните органи.

Благодарам и апелирам да се поддржи, да влезе во дневен ред, а како ќе се однесуваме тогаш зависи од нас, од нашето одлучување. Не е потребен никаков маркетинг по оваа работа, затоа што се работи за најтешките случаи за кои сите имаме желба да им помошеме, да им дадеме сигурност. Зборуваме за Закон за осигурување во случај на

невработеност на категорија на луѓе кои се во подмакли години, кој никој не ги прима.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

За збор се јави г. Ванчо Чифлиганец.

Ве молам дали имате нешто процедурално, или деловнички затоа што предлагачите на овој Предлог-закон дадоа образложение.

(Ванчо Чифлиганец од место - да го поддржат предлогот)

За збор се јави г. Димитар Бузлевски.

ДИМИТАР БУЗЛЕВСКИ:

Почитуван потпретседател, сакам уште два моменти да потенцирам, кои што се однесуваат во врска со објаснувањето на министерот за труд и социјална политика.

Целта која што беше пред нас како предлагач на Законот, накратко е вградена во она што значи објаснување по Законот, образложније. Дури и во причините кои што не водеа да го предложиме овој закон ги објаснивме накратко целите иако не навлеговме во обемна материјална расправа сметајќи дека тоа не е момент во оваа прилика при објаснување зошто се одлучивме за ваков закон да навлеземе во материјална расправа. Но, сакам да потенцирам уште една работа која што исто така ја имавме пред себе.

Ние како пратеници ги следиме активностите на Владата, и знаеме дека Владата има перманентно преговарачка активност со Светската банка, со ММФ. Тоа е едната линија на преговори, а во исто време има и разговори, не знам дали се преговори или разговори со Сојузот на синдикатите. Знаеме дека според ставовите во Светска банка и ММФ, барем она што беше пренесено преку средствата за јавни медиуми и преку изјавите на преговарачите дека има една одредена резерва во врска со носење на закон, но како што ние слушнавме, а мислам дека добро слушнавме, за пензионирање на работници со 25-годишен работен стаж. Ние не навлегуваме во таа сфера. Ние знаеме дека таа сфера е доста комплицирана и дека измените во таа сфера се поделикатни уште повеќе што тој закон како нов закон го донесовме пред една година пред овој Парламент и во таа процедура беше усогласен со доста институции кои што го следат имплементирањето на напредното законодавство во законодавство во Република Македонија. Целта ни беше да ја зајакнеме позицијата на Владата и да кажеме дека има во оваа држава и Парламентот можност, а и знае тоа да го направи, да предложи закон кој што ќе ја ублажи крајно тешката положба на работниците а со тоа ќе и овозможи на Владата да ги зацврсти нејзините преговори по однос на она што значи Светска банка и ММФ. Бидејќи издатоците по овој закон, по наши проценки, не прецизни, ориентациони, не се од таква димензија кои ќе ја задрмаат таа

позиција на нашата Влада по однос на преговорите со Светска банка, цениме дека со еден ваков потез во Република Македонија ќе се прикаже дека има кој да води грижа, макар и минимална за една категорија на луѓе кои остануваат без работа.

Да се навратам и на една претходна активност. Ние во овој Парламент своевремено предложивме комплетен Закон за акцизи и тогаш ни се даваше слично образложение, не потполно, но многу поригидно во однос на тоа дека Светска банка не дозволува да се извршат такви измени или да се донесе таков закон со такви измени за да после таканаревената грешка, после година и пол да се донесе тој закон, но во таа година ипол се предизвикаа огромни штети на финансиски план во Република Македонија и на граѓаните на Република Македонија.

Почитувани пратеници ништо нема да ги наруши односите со Светска банка, ММФ ако се донесе овој закон. До 1998 година важеше овој закон. Овие решенија се препишани од законот што се укина 1998 година, а до 1998 година ние имавме интензивна соработка со ММФ и Светска банка и аранжманите заради овој или вакви закони не беа доведени во прашање. Тоа значи се одржуваа и се реализираа тие закони.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

За збор се јави г. Чедо Петров.

ЧЕДО ПЕТРОВ:

Господине потпретседателе, почитувани колеги пратеници.

Во врска со Предлогот за донесување на овој закон вистинско место е Собранието на Република Македонија за кое што треба да проговориме и можеби е вистинско време во кое што треба да проговориме. Ваквите бенифиции што се предлагаат сега од пратениците на СДСМ ги имавме искористено 1995 година со 25-те загубари, потоа со административното пензионирање и за жал даваме предлог преку Законот за пратеници затоа што сакаме ние истите да се бенифицираме со 25 години одење во пензија.

Денес кога се отвара дискусија во врска со донесување на еден ваков закон од витално значење за стабилноста и социјалата на Република Македонија можеби е прашање само дали на оваа седница треба да се вметне или на една од наредните, но во многу краток период, откако од Владата на Република Македонија би добиле конкретни податоци што ова ќе го чини Буџетот и какви средства ќе се одлеат од Буџетот на Република Македонија. Ако знаеме дека стопанството на Република Македонија е во исклучително тешка состојба каде што со овие 40 загубари што се набројуваат ќе останат некаде над 6.000 работници, ќе земаат одредена социјална помош во еден краток период а потоа нивниот статус станува нерешен мислам дека е витално

прашање за кое што овој Парламент мора да дискутира на една од наредните, можеби на првата наредна седница на која би се отворило ова прашање.

Дискусиите или разговорите што се водат со Светска банка и ММФ на тоа сме принудени бидејќи состојбата во Република Македонија јасно е каква е, меѓутоа никој не спречува ако имаме сопствени средства, да издвоиме од други извори и овие средства да бидат обезбедени за оваа категорија на луѓе и таа да биде згрижена по ликвидирањето на нивните фирми односно останувањето на работниците на улица односно по спроведувањето на стечајната постапка по овие претпријатија.

Можам да кажам дека во исклучителна положба би се нашол, со конкретен пример Пробиштип каде што има, два загубара каде ќе се јави огромен број на работници кои би останале незгрижени, односно би станале социјални случаи. Лесно е на надворешниот фактор кој што наводно се грижи за спроведување на економските реформи во РМ, и треба уште посериозно да се посветат и да ја сфатат актуелната состојба во Република Македонија каква е. Со економските реформи со исчистувањето на фирмите од технолошкиот вишок тогаш овој социјален слој на работници во РМ навистина ќе остане на улица. Токму поради тоа кој што беше даден како еден од можните решенија за кредитирање на тие луѓе, но господа станува збор за категорија на луѓе која што со самиот кредит Н9ма да знае ни што да чини, ниту каде да ги вложи тие средства, ниту има предуслови за вложување на тие средства некаде во овој момент во Република Македонија.

Токму заради тоа предлагам да не се стави на денешната седница, туку на една од наредните седници да се стави точка, а Владата на Република Македонија да даде точна пресметка колку средства треба да се издвојат од Буџетот на Република Македонија за решавање на социјалата која би се создала со затворање, ликвидирање, или прогласување на стечејни работници од овие загубари. Мислам дека бројката од 53 милиони евра што беше спомната апсолутно не е точна кога К9 се земе во предвид дека станува збор за категорија на луѓе кои што можеби тој надоместок би го примале пет години, други би го примале 15 години и ако ја пресметаме социјалната помош која ги следува и ако ја извадиме од бројката што би се пресметала по овој основ да ја плаќаме до пензионирање тогаш мислам дека далеку е бројката од 53 милиони евра. Уште поголем аргумент е тоа што не станува за исплата на тие средства еднократно, туку тие средства ќе се исплаќаат наредните 10-15 години.

Токму поради тоа бараме како пратеничка група на Нова Демократија,

Владата на Република Македонија да ја направи оваа пресметка во соработка со Сојузот на синдикатите и да ни дадат точна информација за кој обем на средства станува збор и дали е можно овој закон да се стави на дневен ред на една од наредните седници.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

За збор се јави пратеникот Благој Стојковски.

БЛАГОЈ СТОЈКОВСКИ:

Почитуван потпретседателе се обраќам на вас. Мислам дека даден предлог од пратеници во Парламентот по нивно образложение се става на усвојување или одбивање, меѓутоа несакајќи по излагањето на министерот за труд и социјална политика влеговме во материјална расправа. Со назнака дека министерот бара точката да не влезе на дневен ред. Ако се бараше мислење на Влада, кое требаше да се достави до пратениците тогаш е сосема друга работа. Овде дозволивте да влеземе во една материјална расправа, а тоа го поткрепивте и со излагањето на претходниот дискусант, кое според мене беше многу исправно, му дозволивте да влезе во материјална расправа, па дури и да се споменуваат и некои локални проблеми, или не е битно какви.

Почитуван потпретседателе, почитуван министер оваа точка и овие ваши излагања, излагања на предлагачите, излагања на претходниот дискусант зборуваат за сериозност на оваа тема и не се работи за стари решенија. Се работи за решенија кои се многу нови, многу битни за живот на граѓани на Република Македонија. За да донесеме навистина креативни решенија добро е оваа точка предложена од наши пратеници да биде ставена на дневен ред и тоа во последните точки, бидејќи според дневниот ред кој е усвоен оваа седница ќе потрае најмалку две-три недели. За тоа време, бидејќи се работи за многу битно прашање, се работи за луѓе кои имаат 27-28 години поминат работен стаж, во кој давале допринос за изградба на оваа држава по сите основи, а сега да останат без ништо. Добро е и ние пратениците овде и од владеачката и од опозиционата страна навистина да распрваме и навистина да ги искажеме можностите на оваа држава. Не мора секогаш Светската банка и ММФ да биде. Ако е така по кој основ од женскиот пол имаат право на надомест само на седум години, а машкиот имаат на 10 години, од 55 до 65 или до 64 се десет години, од 55 до 62 се само 7 години. Каде е рамноправноста. Дајте да ја расправиме овде, да ја ставиме овде на дневен ред, тоа ќе биде позитивно и за Владата. Владата да излезе со финансиските можности што ги имаме ние внатре, што ни нуди ММФ, што можат да направиме затоа што замислете си една жена од 51 година со 30 години работен стаж во некоја фабрика на текстил и чевларство, од каде она со 5, со 10 илјади марки ќе отвори нов бизнис.

Не сакам да одам понатаму во расправа, барам од сите нас овде ако сакаме на тие луѓе да им помогнеме навистина да им помогнеме како држава. Не мора да го усвоиме предлогот на пратениците, но добро е да расправаме. Владата да ме убеди дека оваа Светска банка го бара тоа, меѓутоа ние овде да ги изнесеме и нашите сознанија, имавме една работа, донесовме Закон за здравствено осигурување во Комисијата за здравство во која сум член, овде едногласно го донесовме тој закон а после утврдивме дека не е добро, мора нешто да се менува. Молам, најдобра работа е овде ние да расправаме. Го почитувам мислењето на министерот но дозволете ми да изнесам свои документи, свои факти за тоа што е најдобро за овие граѓани со кои живеам јас.

БЛАГОЈА СТОЈКОВСКИ: (продолжение)

Јас живеам во Македонија. Дали може Владата за тие години кои се три до четири, на тие луѓе да им помогнеме. Ние сме за тоа во Парламентот на граѓаните да им помогнеме. Мислам дека е исправно оваа точка да биде на дневен ред, дури од таа расправа и Владата и сите ние ќе имаме корист да им објасниме јавно, зошто тоа не се прифаќа. Јавно им се каже на граѓаните кои 20 или 30 години издвојувале за стамбена и за деловна градба, издвојувале за невработени и сето тоа, а сега тие се невработени. Нив никој не ги гледа.

Одговорно барам од министерот да дозволи оваа точка да биде на дневен ред, како што кажа и претходниот дискусант, дека мора да се најде во една конструктивна расправа, без правење на политички маркетинг да кажеме пред граѓаните дека тоа и тоа е можно, а тоа и тоа не е можноу така сме дошле. Ги молам колегите пратеници, навистина, ако мислат за работниците да расправаме, а не дека ќе донесеме токму таква одлука како што ја предложиле нашите пратеници. Овде да расправаме и еднаш мораме да кажеме дека неможе ако каже Владата така и се да биде така. Меѓу овие пратеници има извонредни, умни, паметни луѓе кои навистина сакаат да дадат придонес за развој на Македонија. И, немора тоа што ќе се каже во Светската банка и во ММФ дека ќе биде најголема вистина, туку зависи како таму ќе се преставиме. Ако проектираме еден далекувод, морам да викавам, можам да го направам и за 10.000 марки, провизорно кажувам, а можам и за 15.000. Зависи колку сум способен.

Затоа, барам оваа точка да биде на дневен ред меѓу последните точки, а после тоа, за тоа време да добиеме точни финансиски показатели од Влада што за РМ ова значи.

Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на пратеникот Стојковски Благој.

Вака како што дискутирате, влегувате во општа расправа по оваа точка, без оваа точка да се стави на дневен ред. Најмногу по

овој предлог расправаа г-динот Бузлевски и г-динот Гештаковски. Меѓутоа, да го слушнеме и министерот за труд и социјална политика г-динот Бедредин Ибраими, па потоа да видиме како ќе продолжиме со работа, пошто вака никогаш не ќе можеме да го утврдиме дневниот ред.

БЕДРЕДИН ИБРАИМИ:

Точно е тоа дека нема мислење од Владата во врска со овој предлог на закон. Меѓутоа, јас сум претставник од Владата, особено што ја покривам оваа област и го користам тоа право пред Парламентот, фактички да го изнесам ставот на Министерството и на Владата на РМ во врска со вашиот предлог.

Морам да ве потсетам, пошто на некој начин навлегуваме и во материјална расправа, условот 25 години односно укинување на таа повлас тица, е договорена од страна на поранешната Влада пред 1998 год. Ние како Влада само го спроведовме тоа што вие го имавте договорено со светска банка и тоа го направивме. Јас мислам дека не е во ред и не е коректно говорницата на Парламентот да се користи и да се обратиме до сите граѓани, наводно овој закон се однесува за сите 2.000.000 граѓани во РМ. Се работи за 7.200 вработени кои имаат над 25 години работен стаж, а согласно активностите кои се водат во однос на економските реформи во земјата, овие фирми треба да одат или под ликвидација или под стечај. Па, така, не е коректно да се злоупотребува терминот, да им укажеме на граѓаните. Да им укажеме на 7200 вработени кои го исполнуваат условот 25 години работен стаж. Ова е целата филозофија за овој проблем. Сметам дека не е умесно и навистина сега морам да го кажам тоа, веќе да влегуваме во пропаганда пред изборите. Некој сака да помогне на овие 7200, а некој тоа не го сака. Јас само ќе спомнам што направи оваа Влада. Стаж, нисплатени придонеси од 1993 година, оваа Влада зеде обврска да им ги исплати на сите 37 илјади вработени, без разлика од која година не им се исплатени придонесите. Платите им се исплатувани на диво, на некој начин се и испокрадени од одредени работодавци, исплатени плати на диво, на каса, во благајн и придонесите неисплатени. Незнаејќи тие кутри работници дека навистина придонесите не им се исплатуваат. Сите тие верувале дека земаат плата, а воедно им се исплатуваат и придонесите и дека стажот им тече. Меѓутоа, дојдовме до оваа горчлива констатација дека тој стаж не им е исплатен. Ние тоа го правиме сега. Единствен проблем ни остана тие 25 години. Јас ви реков ангажманот на Владата кој е, одиме на нова кредитна линија и со грантови од 5 до 10 илјади марки ќе овозможиме овие луѓе да си најдат сами работа. Спомнавте како може жена од 50 години или 54 години да најде работа. Меѓутоа што да правиме со мажи од 40 години кои ќе го стекнат тоа право 19 години да го користат на товар на државата, а да си брка на диво работи или бизниси без да се пријавува. И оваа околност треба да ја имате во предвид.

Мислам дека Владата сериозно размислува сите барања од синдикатот да ги реши, па би ве замолил, сега не апелирам на пратниците апелирам до предлагачите да го повлечат предлогот на овој закон.

Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на министерот Ибраими.

Пбвелете г-дине Чифлиганец.

ВАНЧО ЧИФЛИГАНЕЦ:

Почитуван г-дине потпретседателе, почитувани колеги пратени, почитуван министре,

Јас знам дека Деловникот за работа на Собранието на РМ, освен предлагачите, немаме право за дискусија, но бидејќи министерот а сигурно нема ексклузивно право пред овој Парламент надвор од Деловникот да се впушта во материјална расправа и за тоа ме поттикна да се јавам за дискусија. Што има лошо или лоша намера, злонамерно, од било кој пратеник во овој парламентарен дом да предложи Предлог закон за обезбедување осигурување на работниците во случај на невработеност кога имаше еден закон во 1998 година за загубарите дека повеќе од 25 години да се пријавеле во Заводот и да ги уживаат тие права, не дај боже луѓето да се разболат, сите потребни работи што секој вработен и невработен треба да ги има во оваа земја. Зарем ние, почитуван г-дине министре, расправаме за 1000 марки месечна надокнада. Ние расправаме само за 100 и 110 марки месечен надоместок за работник кој 25 години крваво работел за оваа македонска економија, без разлика дали е тоа во "Југохром" во "Македонка", во "Злетово", Текстилен комбинат "Македонка", ЗИК "Струмица" и тн. Се работи за 7000 луѓе да земаат месечна надокнада директно по 100. 110 или 115 марки. Тука се работи за месечна потрошувачка, дали тоа ќе биде од овие или од оние средства, тоа е од 700 или цирка нека бидат 1 милион марки. Зарем ние треба, тие 7000 што ги имаме бројката од 25 луѓе, кои годишно ја коштаат државата 10 до 12 милиони марки директни трошоци. Ако речете не се 10, сега треба осигурување, плави картони, зарем треба луѓето, работел 25 години да не може да оди на лекар секој од нас да се прегледа Зарем може ние на овој дом, едно доаѓање од Прилеп или од Струмица, од Охрид во овој парламентарен дом, не кошта 100 марки. А, неј што работел 25 години да не сме во состојба да издвоиме 100 марки и тоа се задоволни оваа група категорија на граѓани од 7 илјади кои ги има во моментот.

Зборувате дека влегуваме во длабоки реформи. Ниту биле, ниту се сега, тоа е најголемата демагогија и најголемата лажна фраза што можеме овде да ја чуеме. Знаете што се реформи? Од дене ако "Југохром" треба да се ликвидира, ако работи со загуба, да направиме преструктурирање и тие луѓе со вложениот сопствен креативен труд да заслужат плата дали од 100, 200 или 300 марки. Или да направиме

нови дејности, нови технологии со минимални средства, со сопствени и тн. Или пак она што ние го приватизиравме, дел од приватизираните средства да вложиме во инвестиција на нови технологии, нови производства, каде и трговскиот дефицит ќе се намали и ќе се зголеми бројот на вработување односно намалена невработеност. Тоа се г-дине министре Ибраими, со целосен респект кон вас, немојте да мислите сакам маркетинг или лично вас да ве девалвирам или Владата, тоа се вистинските реформи на било која држава и на РМ. Се додека ние така не размислуваме, ние можеме само да зборуваме за некои длабоки или какви се тие плитки или длабоки реформи дека во Македонија има, затоа што само ликвидираме од стечај не продаваме, платите се намалуваат, невработеноста се зголемува, а зборуваме за реформи. Затоа, сакам уште еднаш апелирам да размислите дали овој парламентарен дом за овие 7 илјади луѓе нетреба да се подржи. Сега е Бузлевски, Гештаковски, без разлика кој го предлага, не една од наредните седници, туку веднаш под број 1 овој законодавен дом ако не е под 1 нека биде под 2, но за една недела ние да расправаме. И самиот министер Груевски рече дека светската банка повеќе издвои отколку што ние очекувавме. А, што добија работниците? Дали вие мислите со 2-3 илјади марки што ќе ги испратиме ќе тараат бизнис? И, да не забораваме, ни еден пратеник нема право и вие господо министри во Владата на РМ, постојано да се повикуваме на тоа дека светската банка наредила. Па, дајте нека дојде светската банка во Скопје, ќе и дадеме канцеларии, не ни треба Влада, не ни треба Парламент.

Затоа, оваа Македонија има ум, има знаење, има способни и добронамерни луѓе што можат мимо светската банка за оваа категорија на луѓе кои се најзагрозени, да им излезе во пресрет. Зашто, цели градови, како што рече еден, Пробиштип, Штип се под стечај и ликвидација. Во Штип, во Струмица, во Радовиш во цела Македонија и во Тетово, кои работеле 25 години нето девизи и носеле на РМ и сега ние за 100 марки треба да ги забораваме.

Затоа, јас го поддржувам Предлог законот и апелирам не на наредните седници, туку да биде приоритетна точка да расправаме со силата на аргументите, а дали ќе го донесиме тоа е право на Владата, тоа е право на ова парламентарно мнозинство. Благодарам

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на Чифлиганец.

Ќе ве замолам сега нема реплика, ние ги слушнавме предлагачите г-динот Гештаковски, г-динот Бузлевски во врска со овој Предлог на закон, нивното образложение околу овој предлог, а го слушнавме и мислењето на министерот, па нека самите пратеници одлучат дали да го ставиме на дневен ред или нема да го ставиме на дневен ред. Ако одлучиме да го ставиме на дневен ред, тогаш ќе имаме

материјална расправа, општа расправа. Сега, секој од вас, ве молам, размислете.

Повелете г-дине Гештаковски и со ова да ја заклучиме оваа ваква расправа во врска со тоа дали да го ставиме на дневен ред овој Предлог или не.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Г-дине потпретседателе, да, точно е расправаме дали овој законски предлог треба да влезе на дневен ред и претставникот на Владата, министерот до предлагачите побара накнадно да се произнесе. Како предлагачи, сослушувајќи ги одредени колеги, особено од другите партии, ние се согласуваме, до колку министерот, претставник на Влада на оваа седница го прифати овој законски предлог да биде одржан за првата наредна седница, тоа се согласуваме. До колку министерот, претставник на Владата не се согласи, тогаш бараме Парламентот да се изјасни на оваа седница да влезе на дневен ред една од последните точки, како би ја оствариле својата цел. Тоа е нашиот предлог, но би сакал да кажам уште нешто, она што го кажа министерот како ние предлагачи на Влада, бидејќи кажав, не се работи за никаков маркетинг. Тој нас како предлагачи и пратеничка група и партија не обвини, не би рекол таков збор, дека почнуваме предизборен маркетинг. Сакам да му кажам на министерот како претставник на Влада, оваа Влада што на РМ му го донесе ова дереџе во делот на сиромаштијата, во делот на бедата во делот на невработеноста, во делот на стечајните работници кои остануваат без работа, не овој министер кој добро се носи, не 22% средства од буџетот, нема да стигнат за надминување на никаква социјална политика. Приоритетно е прашањето програма против сиромаштијата. Ова е едно од тие решенија. Не со декларации и резолуции, оваа Влада работи стратегија за идните 15 или 20 години, но и таа стратегија ја немате. За тоа е свесен министерот. Тој како министер почитуван, какви средства да дадат не се добри. Ние треба, неговите колеги и неговата Влада што го прави тоа, тој неможе да го исправи.

Затоа, бараме да се расправа за овој закон. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му давам збор на министерот Ибраими, а во меѓувреме ги молам пратениците кои се надвор да влезат во салата, за да можеме да се произнесеме околу овој предлог.

БЕДРЕДИН ИБРАИМИ:

Пред да се произнесма по последниот предлог на пратеникот Александар Гештаковски, морам да истакна дека овде не се однесува за висината на средствата, не се во прашање парите. Во прашање е принцип. Од тој принцип светската банка не се откажува, а јас објаснив од каде го наследивме тој принцип, фактички, го затекнавме од преговорите и договорите што поранешната Влада ги имаше постигнато со Светската банка.

По однос на Предлогот на пратеникот Гештаковски да земам обврска да предложам во име на Влада закон, јас можам само да прифатам. Оваа дискусија, овој предлог да го изнесам пред Владата и после Владата да се произнесе дали ќе изготви закон, а потоа ако тоа не се случи, тогаш Парламентот нека се изјасни по однос на предлогот на предлагачите Гештаковски и Бузлевски. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Повелете г-дине Гештаковски.
АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Во ред, ние бараме да се произнесе Парламентот по овој предлог, но сакам да му кажам на министерот дека можеби е точно преговорите оваа Влада ги наследи од Владата на СДСМ но, г-да пратеници, вие имавте промени. Вие ништо не признававте од тоа што беше ни пред меѓународните, ни ние, знаете за некои работи не е добро, не е важно, проблемот стои, тука е пред нас и треба да го решаваме. Дали бил од претходната Влада, мислам дека тука не се однесува на тоа. Вие, вие ја направивте оваа состојба во РМ и ние како Парламент треба да ја решаваме. Состојбата е фактичка со законски решенија и со мерки на Владата. Не држат оправдувањата, ова го наследивме, ова е од СДСМ во РМ по сите прашања, а не најмалку по ова прашање. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Уште еднаш му благодарам на г-динот Гештаковски.

Тогаш, ги молам пратениците да преминеме на гласање по предлогот на предлагачите.

Ве молам да гласаме.

Ги молам службите да ги избројат пратениците во салата, за да го видиме точниот број на пратениците.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ: (Продолжение)

(По пребројувањето од страна на службите)

Во моментот кога службите го вршеја пребројувањето, 57 пратеници имаше во салата, меѓутоа, влегоа неколку пратеници, така што верувам дека сега имаме доволен број пратеници за да гласаме.

Да го повториме гласањето, ве молам уште еднаш да гласаме.

(По гласањето)

(На мониторот се појавува бројка од 60 пратеници кои гласале)

Ве молам, една картичка на пратеник не функционира, да се види што е проблемот и да го повториме уште еднаш гласањето.

Пред гласањето, има збор пратеникот Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Јас ја уважувам Вашата работа и Вашето залагање, меѓутоа, Ве молам, согласно

Деловникот, би Ве замолил пред да пристапиме сега кон гласањето, службите да ги избројат присутните пратеници и да ни соопштат колкав е бројот. Ве молам, тоа да се направи пред да пристапиме кон гласање.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Имате право, уште еднаш службите да ги пребројат пратениците во салата, да видиме дали има кворума за гласање.

(По пребројувањето)

56 пратеници присутни во салата.

Ги молам пратениците кои се надвор да влезат во салата за да можеме да гласаме.

Бидејќи немаме доволен број пратеници, давам пауза до 16,00 часот.

(Паузата започна во 14,35 часот)

(По паузата)

Ги молам службите да го утврдат оројот на присутните пратеници во салата, за да можеме да продолжиме со работа.

Чекаме веќе 25 минути почнувајќи од моментот кога рековме дека ќе продолжиме со работа и изгледа дека немаме кворум, со 49 пратеници не можеме да работиме, ја прекинувам седницата.

Утре сигурно нема да работиме бидејќи е празник, па ја користам приликата на граѓаните на Република Македонија од исламска вероисповест да им го честитам утрешниот Курбан Бајрам.

Продолжувањето на седницата ќе го закажеме дополнително.

(Седницата прекина во 16,25 часот).